

JINDRA, Martin – SLADKOWSKI, Marcel (eds.): Biografický slovník Církve československé husitské. CČSH, Praha 2020, s. 640, ISBN 978-80-7000-167-7.

Biografický slovník Církve československé husitské je plodem čtyřletého úsilí editorů Martina Jindry, Marcela Sladkowského a týmu spolupracovníků. Vedle Malého slovníku osobností českého katolicismu 20. století se jedná o ojedinělý církevní projekt, který na 640 stranách předkládá stovky hesel patriarchů, biskupů, učitelů Husovy československé bohoslovecké fakulty i Husitské teologické fakulty Univerzity Karlovy, duchovních a v neposlední řadě významných laických pracovníků Církve československé husitské. Dějiny včetně těch církevních jsou spoluvytvářeny konkrétními lidmi, z nichž značná část se ztrácí v toku času, jiní zase z různých důvodů vstupují do širšího povědomí současníků i generací následujících. Přáním autorů bylo poodkrýt příběhy i těch „zapomenutých“, obrazně řečeno až po uklízečku – každý má v Božím díle své místo.

Kromě abecedního hesláře s odkazem na prameny a literaturu pod každým heslem – část hesel je doplněna též portrétní fotografií – je Biografický slovník Církve československé husitské opatřen předmluvou patriarchy Tomáše Butty a podrobným historiografickým úvodem historika a archiváře Bohdana Kaňáka. Kromě editorů, kteří zpracovali největší porci hesel, patří k autorskému kolektivu například historici Pavel Marek, Bohdan Kaňák a Jaroslav Hrdlička, teologové Tomáš Butta, Jiří Vogel, Jiří Beneš a Pavel Kolář, muzikoložka Ingrid Silná nebo archivářka Jitka Balatková. Biografický slovník Církve československé husitské lze zakoupit přes knižní velkoobchod Kosmas nebo za zvýhodněnou cenu v prodejně Blahoslav.

Martin Jindra, Marcel Sladkowski (eds.)

Biografický slovník

Církve československé husitské

Ve chvílích rozhodování býváme v napětí, hledáme, kudy vede Boží cesta, a děláme si třeba i víc starostí než nutno. Je dobré hledat Boží vůli pro takovou chvíli, bývá dobré se rozhlédnout. Vždyť neleží všechno jen na nás! Můžeme i v nedlouhé stoleté historii Církve československé husitské nacházet osobnosti, jimž životní dráhu křížily mnohé neblahé události a okolnosti – a ejhle, jsou nám dodnes příkladem toho, že ve víře je možné zdolat i to, co se jeví jako těžký kříž. Ano, máme za co děkovat, máme za koho děkovat. Osobnosti, jež si zde připomínáme, jsou nadto jen jedny z mnoha zde nejmenovaných. Držely se svého Spasitele, svou víru jako mízu čerpaly z něho. Když se nám zdá chvíle temná, svítí nám jako hvězdy. Když nás hrozí

něco či někdo oslnit, obklopují nás jako oblak. Oblak svědků Páně.

Dějiny Církve československé husitské jsou však i dějinami, v nichž bylo mnoho zamlčeno. Nepodrobili jsme se Boží kázni, neslyšeli jsme Boží napomínání. A proto jsme začali být zmítáni nejrůznějšími vlivy, jimž jsme neměli sílu odolávat opření o Kristův kříž. Naše křesťanství bylo jen ve slovech. Lehce jsme odbývali tradici, zlehčovali zápas o víru a sami jsme nebyli schopni opravdovosti reformátorů.

Nevzdávejme se proto své orientace – s pohledem upřeným na Ježíše nechejme vést svou víru od počátku až do cíle. Jděme s Kristem v jeho slávě i oběti, zarůstějme do zraněného stromu bratří.

Biografický slovník Církve československé husitské

Martin Jindra, Marcel Sladkowski (eds.)

100 let služby Bohu
pomocí člověku
Církev československá husitská

Biografický slovník Církve československé husitské

Martin Jindra, Marcel Sladkowski (eds.)

Grafická úprava a předtisková příprava: Pavel Blažek, jpb

Hlavní korektura: Jana Krajčíříková

Další korektura: Marie Jandová, Bohdan Kaňák, Jitka Wendlíková

Tisk: Josef Sedláček Sprint Servis

Počet stran: 640

Vydala Církev československá husitská

Vydání první

Praha 2020

Copyright © Církev československá husitská, 2020

ISBN 978-80-7000-167-7

**MINISTERSTVO
KULTURY**

Publikace byla vydána za podpory Ministerstva kultury České republiky

OBSAH

Předmluva	5
Autorské šifry	7
Redakční poznámka	9
Stručná historie Církve československé husitské	11
HESLA A-Ž	31
Seznam zkratek	634

PŘEDMLUVA

Církev československá husitská si v roce 2020 připomenula s českou i zahraniční ekumenou a s veřejností 100. výročí od svého zrodu. Jedním z významných projektů, věnovaných tomuto jubileu, je i tento biografický slovník.

Cesta Církve československé husitské je utvářena vírou, službou i životními příběhy konkrétních lidí, kteří s ní spojili svůj zápas o Kristovu pravdu a spravedlnost ve světě. Někteří s ní ušli dlouhý úsek svého života a našli v ní svůj skutečný duchovní domov – bratrství a společenství Kristova Ducha. Jiní s ní putovali jen krátkou nebo přechodnou dobu. Přesto se nějakým způsobem i dráha jejich života prolíná s Církví československou husitskou, s jejím působením a dějinami.

V tomto slovníku jsou jednotlivá hesla věnována jak duchovním, tak i laickým spolupracovníkům. Právě oni se od počátku až do současných dnů aktivně podíleli na náboženském poslání své církve a její organizaci, ale rozvíjeli i její kulturní, výchovné a sociální činnosti. Nalezneme zde osobnosti patriarchů, biskupů z jednotlivých diecézí, učitelů z Husovy československé bohoslovecké fakulty i Husitské teologické fakulty Univerzity Karlovy, umělců, některých duchovních, laických pracovníků a věřících této církve. Rozmanitost hesel je dána pestrostí osobností i přístupem autorů.

Církev, to nejsou jen známé osobnosti z doby jejich počátků a ze zakladatelské generace či pozdějších dob, ale jsou to i mnozí neznámí a méně nápadní muži i ženy, bratři a sestry, kteří v často nelehkých dobách pro dílo církve pracovali a pracují i dnes. Mnohá jména se ve slovníku neobjevují, přesto si jejich svědectví víry a práce pro církev vážíme. Jsem vděčný, že jsem mohl v průběhu let poznat řadu osobností a svědků víry v naší církvi osobně.

Děkuji všem autorům, kteří zpracovali jednotlivá hesla nebo k nim připravovali podklady. Děkuji PhDr. Bohdanovi Kaňákovi, Ph.D. za úvodní pojednání o dějinné cestě církve až k naší současnosti. Děkuji historikům a archivářům PhDr. Martinu Jindrovi a Mgr. Marcelu Sladkowskému za redakční a editorskou práci. Děkuji za korektury Mgr. Janě Krajčířikové a Mgr. Marii Jandové Th.D. Poděkování náleží i grafikovi Ing. Pavlu Blažkovi a všem dalším, kteří vydání tohoto slovníku jakýmkoliv způso-

bem podpořili a napomohli k jeho vzniku právě v roce 100. výročí Církve československé husitské.

Vyslovuji přání, aby tato kniha poskytovala mnohým poznání jednotlivých postav Církve československé husitské a stávala se užitečnou příručkou pro historiky, pracovníky církve, studenty i další zájemce.

Ať Bůh žehná Církvi československé husitské na její další cestě dějinami, ať provází svojí bohatou milostí všechny, kteří k ní patří a budou patřit i v budoucím čase. Ať o ní platí slova Žalmu 29.: „Hospodin dává svému lidu sílu, Hospodin žehná svůj lid pokojem“ (Ž 29,11).

V červnu L. P. 2020

Tomáš Butta, patriarcha

AUTORSKÉ ŠIFRY

RED redakce

BozK Božena Kaňáková
BK Bohdan Kaňák
ČB Čestmír Brandejs
DCH Debora Chytilová
EB Emanuela Blažková
HS Helena Smolová
HT Hana Tonzarová
HTr Henrieta Trestánská
IS Ingrid Silná
JB Jitka Balatková
JBe Jiří Beneš
JH Jaroslav Hrdlička
JKr Jan Krško
JV Jiří Vogel
JW Jana Wienerová
ME Miroslav Exner
MCH Martin Chadima
MJ Martin Jindra
MS Marcel Sladkowski
ON Oldřich Nováček
PK Pavel Kolář
PM Pavel Marek
RA Růžena Adamová
SP Slavomír Pícha
ŠK Štěpán Klásek
TB Tomáš Butta
TCH Tomáš Chytil
TN Tomáš Novák
VŠ Vlasta Šanteková
ZK Zdeněk Kovalčík
ZuK Zuzana Kalenská

REDAKČNÍ POZNÁMKA

Když jsme v roce 2015 nastupovali do archivního oddělení Úřadu Ústřední rady Církve československé husitské (jinak též Ústředního archivu a muzea Církve československé husitské – ÚAM CČSH), žila církev přípravami 600. husovského jubilea, nezapomínala však přitom, že již brzy, dá-li Bůh, bude mít možnost připomenout sté výročí své pouti časem coby zvláštní ratolesti stromu Kristovy církve. Věděli jsme, že bohatství pramenů, o něž ÚAM CČSH pečuje, může při této příležitosti dojít zvláště vhodného uplatnění. To se také ukázalo při přípravě publikace *Sbory Církve československé husitské – architektonické dědictví našich regionů* (2018), jež byla mimo jiné koncipována jako příspěvek k stému výročí, který ukáže dílo CČSH v oblasti hmotné kultury naší země. Ale je zde také další dědictví ducha, víry a lidské práce, o kterém jsme chtěli svědčit. Protože publikaci o své historii vydala CČSH poměrně nedávno (*90 let Církve československé husitské*, 2010), ujednotili jsme se brzy na tom, že v další knize půjde o dílo slovníkové, encyklopedické. A to v co možná nejširším pojetí, doslova od patriarchy po uklízečku – každý má v Božím díle své místo. Jediným kritériem byla příslušnost k CČSH, a to alespoň v určité části života. Samozřejmě i tak šlo pouze – a nemohlo tomu být jinak – o výběr. Sami dobře víme, kolik pozoruhodných osudů se v množství prošlých dokumentů vynoří, aniž se naskytne možnost zpracovat je v třebaš malé slovníkové heslo. Tato nutná neúplnost může být ostatně výzvou těm, kdo přijdou po nás, aby na tuto práci navázali.

A sluší se poznamenat, že zdaleka nikoliv jen na práci naši. Nelze než se připojit k poděkování, jež vyslovil bratr patriarcha dr. Tomáš Butta ve své předmluvě a jež ukazuje na kolektivní ráz slovníku. My bychom k němu na tomto místě chtěli připojit ještě jedno jméno. Neboť to byl zvěčnělý farář Emil Jan Havlíček, který svým celoživotním publicistickým dílem nejen nashromáždil množství údajů, ale též je uspořádal do databáze, jež se stala jedním z důležitých inspiračních zdrojů práce na slovníku. V roce 2000 bratr farář ohlásil (a uveřejnil na zadní straně obálky svých *Tří promluv*), že připravuje na jejím základě knihu *Doteky a dotýkání – portréty, skici, profily*, jež se měla věnovat osobnostem české kultury 20. století z okruhu CČSH. Tehdy zůstalo jen u záměru, iniciativa však žila dál (též díky pozdější aktivitě Archivní rady CČSH) a vyústila svým způsobem

v současném slovníku, jež si dovoluujeme památce bratra faráře Emila J. Havlíčka v úctě připsat.

Martin Jindra, Marcel Sladkowski

Pro zjednodušení užíváme ve slovníku jednotné označení Církev československá husitská (ve zkratce CČSH), třebaže jde o název církve platný až od r. 1971. Výjimkou je úvodní studie B. Kaňáka, jež pracuje s názvy církve, jak historicky platily (Církev československá 1920–1940, 1945–1971; Církev českomoravská 1940–1945; Církev československá husitská od r. 1971), a také případy užití názvů institucí (viz seznam zkratk).

ADAMEC Jaroslav (30. 1. 1919 Kolín – 16. 5. 1986 Rokycany), pomocný duchovní a farář. Sloužil jako jáhen v Příbyslavi (1940–1941). Po přijetí kněžského svěcení (5. 7. 1942) působil jako pomocný duchovní v Plzni-východ (1942–1943), farář v Rokycanech (1943–1945), Ledči nad Sázavou (1945–1946), pomocný duchovní v Hradci Králové (1946–1949), farář ve Varnsdorfu (1950), Polici nad Metují (1950–1958) a Litomyšli (1958–1983), kde uspořádal *Památník k 50. výročí otevření Husova sboru Církve československé husitské v Litomyšli* (1982).

MS

Prameny a literatura:

ÚAM ČČSH, f. Osobní složky duchovních, osobní výkaz Jaroslava Adamce.

ADÁMEK František (27. 10. 1916 Mladošovice, okres Třeboň – 10. 8. 1979 Praha), farář. Po gymnazijních studiích se v r. 1936 přihlásil na HČEFB v Praze. Po uzavření českých vysokých škol v listopadu 1939 vyučoval jako pomocný učitel náboženství na obecných a měšťanských školách v několika obvodech v Praze. Po obnovení studia v Bohoslovecké koleji složil druhou odbornou zkoušku a 7. 4. 1940 byl vysvěcen na kněze. Postupně sloužil jako

pomocný duchovní v náboženských obcích Plzeň-východ, Zbraslav, Praha II a Praha-Smíchov. V červenci 1945 byl ustanoven farářem

v Praze-Košířích. Na základě nevyhovujícího „kádrového profilu“ byl v r. 1950 přeložen mimo Prahu do Přerova nad Labem. Po pěti letech se služebně stěhoval na Dobříš, v r. 1960 byl jmenován farářem v Praze-Vršovicích, kde sloužil až do r. 1979. Při farářské práci se rád nořil do teologických spisů, přispíval do církevního tisku, ČČSH pomáhal též v modlitební a liturgické službě. Zemřel náhle 10. srpna 1979. Poslední rozloučení se konalo 17. srpna 1979 v zaplněném Husově sboru v Praze-Vršovicích.

MJ

Prameny a literatura:

ÚAM ČČSH, f. Osobní složky duchovních, osobní výkaz Františka Adámka.

DURCHÁNEK, Miroslav: Ohlédnutí za bratrem. *Český zápas*, 1979, č. 35, s. 4.

ADAMÍK Blahoslav (25. 2. 1925 Zborovice – 19. 1. 2008 Prostějov), architekt a předseda rady starších. Bydlel s rodiči a dvěma sestrami ve Zborovicích v Sokolské ulici.

ze, spirituála a rektora pražského kněžského semináře, posléze kanovníka na Vyšehradě. Po maturitě na pražském gymnáziu v r. 1896 byl zapsán na Právnickou fakultu UK v Praze. Po ukončení právnických studií pracoval na ředitelství pošt, později na ministerstvu pošt a telegrafů a nakonec ve funkci vládního rady na pražském ředitelství pošt. Jeho jméno je spjaté například s počátky osobní autobusové dopravy. Bratru Karlovi pomáhal při budování CČSH po stránce právní i organizační. Byl dlouholetým členem a místopředsedou rady starších v Praze na Smíchově. Po úmrtí K. Farského byl v r. 1927 kooptován do pražské diecézní rady jako právní zpravodaj. Ve funkci však působil pouze do r. 1928, kdy byla pražská diecézní rada vyzvána k rezignaci. O to víc se začal věnovat uspořádání odkazu svého mladšího bratra. Publikoval řadu vzpomínkových článků a textů v církevním tisku (např. vzpomínky a seriál *Za rodným bratrem*), patřil k členům Společnosti dr. Karla Farského. Do ÚAM CČSH předal písemnou pozůstalost po K. Farském i jeho portrét od Jana Dědiny. Se svou ženou Annou, rozenou

Kuncovou byli bezdětní. Urny s jejich ostatky jsou uloženy v kolumbáriu sboru dr. Karla Farského v Praze na Smíchově.

MJ

Prameny a literatura:

ÚAM CČSH, f. Korespondence rodiny Farských.

PLECHATÝ, František: Za dr. Josefem Farským. *Český zápas*, 1951, č. 27–28, s. 3.

RŮŽIČKA, Veleoslav: Obrázek z archivu. *Český zápas*, 1964, č. 32–33, s. 2.

FARSKÝ Karel (26. 7. 1880 Škodějov u Semil – 12. 6. 1927 Praha), římskokatolický a CČSH kněz, biskup, patriarcha, teolog, jeden ze zakladatelů CČSH. Narodil se jako třetí z pěti dětí Františka a Johanny, roz. Bochové. Otec mu zemřel v r. 1892. K. Farský s podporou strýce Josefa Farského (1851–1910), sídelního kanovníka vyšehradského, absolvoval 1892–1900 pražské Akademické gymnázium a 1900–1904 Českou teologickou fakultu Karlo-Ferdinandovy univerzity v Praze. Na kněze vysvěcen 1904 v kapitulním chrámu sv. Petra a Pavla na Vyšehradě, působil 1904–1906 jako římskokatolický kaplan ve farnostech v Ostrově a Perninku na Karlovarsku.

R. 1906 přivedl K. Farského jako adjunkta zpět na fakultu, k vědecké a pedagogické činnosti. Po obhajobě novozákonní práce *De Divina-*

tione et Magia in Sancta Scriptura (O věštění a magii v Písmu svatém) 1909 promován doktorem teologie. Zaujal věroučnou pozici radikálního katolického modernismu, ukotvenou myšlenkami českých osvícenců, žáků B. Bolzana a historiků F. Palackého, V. V. Tomka a dalších. Promýšlel tradice českých dějin: nejvýrazněji husitsko-bratrskou, dále cyrilometodějskou, svatováclavskou, svatovojtěšskou, pobělohorskou, osvícenskou i obrozenec-kou.

Po střetu s arcibiskupem L. Skrbenským o moderní metody výuky bohosloveckého dorostu opustil fakultu. V letech 1910–1914 působil jako suplující profesor náboženství na reálných gymnáziích na Královských Vinohradech, 1914–1919 profesor na reálném gymnáziu v Plzni. Zde 1918/19 vyučoval i mravouku na obchodní akademii. Během 1. světové války promýšlel své reformně církevní názory a publikoval v *Českém deníku* a *Českém západu* v Plzni, v *Národních listech* v Praze. I s dalším arcibiskupem P. Huynem se během války střetával. Na jejím sklonku se politicky orientoval na českou státoprávní demokracii, pozdější čes-

koslovenskou národní demokracii, bližší kontakty měl s jejím předsedou K. Kramářem.

Po vzniku ČSR se stal členem obnovené Jednoty katolického duchovenstva. Vstoupil i do (v ní pracujícího) kněžského radikálně modernistického sdružení Ohnisko. To se v září 1919 transformovalo do Klubu reformních kněží Jednoty katolického duchovenstva a Farský byl zvolen jeho předsedou. R. 1920 pracoval jako vyšší úředník v církevním oddělení MŠNO. V klubu prosadil taktiku radikálních reforem římskokatolické církve (via facti) ve věci bohoslužby v národním jazyce a kněžských sňatků. V r. 1919 z *Missale Romanum* přeložil a připravil k vydání první dva sešity *Českého misálu*, z nichž byly v řadě římskokatolických farností o Vánocích 1919 a na Nový rok 1920 slouženy bohoslužby v češtině. Dne 8. ledna 1920 předsedal sjezdu Klubu reformních kněží v Národním domě v Praze na Smíchově, na němž byla založena CČSH. Dovršil tím dlouholeté snahy o reformu římskokatolické církve v Čechách a na Moravě. V lednu 1920 bylo o založení nové církve zveřejněno svolání „Národu československému“. Text s Farským vydali B. Zahradník-Brodský, G. A. Procházka a F. Stibor.

Jako správce západočeské (pražské) diecéze CČSH Farský patřil k předním osobnostem této církve. Ve snaze o její hlubší ukotvení se zásadně podílel na zahájení jednání se Srbskou pravoslavnou církví, jež vyvrcholilo na prvním pracovním sjezdu duchovních i laiků CČSH v červnu 1920. Na něm již bylo zřejmé, že se církev štěpí na dva myšlenkové proudy. K. Farský se stal mluvčím prvního, radikálnějšího. Usiloval o vybudování církve, v českých zemích zaplňující dosavadní římskokatolický prostor. Srbské pravoslaví mělo CČSH jen světit biskupy a umožnit vzdělání části jejího duchovenstva. V čele druhého, pravoslavním více formovaného proudu, stanul zprvu B. Zahradník-Brodský, později M. Pavlík (Gorazd).

Pro silovou konfrontaci obou proudů CČSH v letech 1921–1924 byly podstatné druhý sjezd delegátů náboženských obcí, biskupské svěcení M. (Gorazda) Pavlíka (1921) a vydání *Československého katechismu* (K. Farský a F. Kalous). Jeho text přispěl k vystupňování ideového zápasu v církvi. Měření sil ukončil 1924 odchod Pavlíka a jemu blízkých z CČSH. Představitelé radikálního proudu v čele s Farským pak na 1. zasedání I. řádného sněmu církve v srpnu 1924 vytvořili

podmínky k jejímu věroučnému, liturgickému i organizačnímu sjednocení. V r. 1924 byl Farský zvolen a v dalším roce zřízen biskupem západočeské (pražské) diecéze (se sídlem v Praze) a patriarchou CČSH. Biskupy se stali i G. A. Procházka, F. Stibor a po návratu z ciziny J. R. Stejskal. Nová církev se postupně konsolidovala, narůstal jí počet věřících, státem uznaných náboženských obcí i duchovních.

Na sklonku r. 1925 K. Farský odcestoval do USA, kde vzniklo několik náboženských obcí CČSH z tamních Čechů a Slováků. Po návratu (1926) těžce onemocněl. Zemřel 12. června 1927 v Praze. Svou činností nasměroval další vývoj věrouky, sociální orientace i církevních řádů CČSH. Řadu jeho cílů domysleli a realizovali jeho spolupracovníci. Dokázali, že nová církev nevznikla pouze z krize římského katolicismu za 1. světové války, ale i jako odraz století trvajících snah o reformu českého křesťanství i o náboženské formování meziválečné československé společnosti.

JH

Dílo:

Český problém církevní. Dr. Ant. Hajn, Praha 1919.

Papežství a národ český. B. Kočí, Praha 1919, (pseudonym Pavel Nemo).

Stvoření. Výklad k biblickému líčení vzniku světa v duchu církve čsl. Nákladem vlastním, Praha 1920.

Zápas o svobodu ducha v církvi Československé. K. Beníško, Plzeň 1920.

Z pode jha. Nákladem Klubu reformního duchovenstva, Praha 1920.

Přelom. Vzpomínkové feuiletony k dějinám církve čsl. z r. 1918-20. Nákladem vlastním, Praha 1921.

Československý katechismus. Učebnice pro mládež a věřící církve československé. A. Pelz, Příbram 1922, (s F. Kalousem).

Zpěvník písní duchovních doporučitelných bratřím a sestrám církve československé. S přídavkem modliteb soukromých i obřadních a mešní liturgie. Nákladem vlastním, Praha 1923.

Náboženství v národě československém. Svaz národního osvobození, Praha 1924.

Stát a církev. Poměr státu českého k církvi římské od prvopočátku až do roku 1924. Nákladem vlastním, Praha 1924.

Biblická čítanka I. - Starý zákon. Nákladem vlastním, Praha 1925.

Naše postyla. Sbirka prostých výkladů a úvah k evandéliu Ježíšovu, řada I. Blahoslav, Praha 1925.

Stručné informace o náboženských názorech, úkolech a organizaci církve československé. ÚR ČČS, Praha 1925.

Prameny a literatura:

ÚAM ČČSH, f. Korespondence dr. Karla Farského; ÚAM ČČSH, f. Korespondence rodiny Farských.

BUTTA, Tomáš – VANÍČEK, Jiří (eds.): *Karel Farský. Sborník věnovaný 90. výročí modernistického kněze, učitele a patriarchy Církve československé husitské,* ÚR ČČSH, Praha 2017.

DASKE, Ulrich: *Die Tschechoslowakische Hussitische Kirche in der deutschen theologischen Literatur und in Selbstzeugnissen.* P. Lang, Frankfurt am Main 1987.

HRDLIČKA, Jaroslav: *Dr. Karel Farský a jeho teologie českých dějin. Historica Olomucensia,* 2016, č. 50, s. 179–192.

HRDLIČKA, Jaroslav: *ThDr. Karel Farský a Československá národní demokracie (ČSND) 1918–1920. Theologická revue,* 2015, č. 1, s. 82–88.

CHADIMA, Martin: *Dr. Karel Farský: I. patriarcha Církve československé (husitské).* Královéhradecká diecéze CČSH, Hradec Králové 2017.

KADEŘÁVEK, Václav – TRTÍK, Zdeněk: *Život a víra ThDr. Karla Farského,* Blahoslav v ÚCN, Praha 1982.

KANÁK, Miloslav: *Dr. Karel Farský: O životě a díle prvního patriarchy církve československé.* Blahoslav, Praha 1951.

POKORNÝ, František (ed.): *Sborník dr. Karla Farského.* TND ČČS, Praha 1928.

ŠMÍD, Marek: *Patriarcha Karel Farský. Příspěvek k životopisu prvního patriarchy Církve československé v letech 1924–1927. Theologická revue,* 2013, č. 1, s. 28–46.

URBAN, Rudolf: *Die Tschechoslovakische hussitische Kirche.* J. G. Herder Institut, Marburg/Lahn 1973.

FIALKA Jaroslav (5. 3. 1924 Nesvačily, okres Benešov – 19. 5. 2004 Plzeň), farář a biskup. Obecnou školu vychodil v Nesvačilech, gymnáziem v Benešově, kde v r. 1943 maturoval. Poté byl pracovně nasazen na několika místech, naposledy do osvobození v květnu 1945 ve Vlašimi. V r. 1945 se přihlásil na HČEFB v Praze. Po absolvování první odborné zkoušky bohoslovecké přijal 15. září 1947 v ČČSH kněžské svěcení a byl ustanoven pomocným duchovním v Českých Budějovicích. V letech 1950–1958 působil jako farář v Chebu s přerušením vojen-